

УДК 7.049.2:355.48(470+571:477)
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-5984.2024/4.7>

Драган М.І.

Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

ОСНОВНІ ТЕМИ КАРИКАТУР, ПРИСВЯЧЕНИХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКІЙ ВІЙНИ

У даній статті проаналізовано та описано основні теми карикатур та інтернет-мемів присвячених російсько-українській війні. Роботи карикатуристів як українських, російських, так і інших держав спрямовані на відображення подій вищезгаданої війни саме у вигляді зображень, зображень які слугують легким способом донесення інформації. Держави-учасники війни не рідко вдаються до спотворення інформації про певні події з метою отримання підтримки від народу та інших суб'єктів як всередині держави так і за її межами. Інформація яка проаналізована та описана в даній статті найбільш частіше трапляється на інформаційному просторі. Графічні зображення за допомогою яких передається інформація були зібрані на інтернет-ресурсах та проаналізовані відповідно їхнього наповнення, яке несе в собі певний сенс та посил до споживача. Російська федерація займає лідируюче місце у світі в сфері інформаційно-психологічного протиборства в умовах військового конфлікту, використовуючи інтернет-ресурси для поширення своєї пропаганди. Дискримінація противника, перебільшення своїх спроможностей, спотворення інформації щодо своїх намірів, які безсумнівно є жахливими, та невинуватими, змушують країн-суперників шукати шляхи протидії цій пропаганді. Україна та інші країни також активно використовують пропаганду за допомогою сатиричних зображень з метою протидії російській федерації. За результатами роботи по даній статті автор дійшов до висновку, що всі держави які безпосередньо або віддалено приймають участь у даній війні використовують переважно одні і ті ж теми для інформаційно-психологічного протиборства, які найбільш болюче та фундаментально впливають на свідомість людини, та приносить найбільш бажаний результат, всі ці теми описані в даній статті. Напрямок пропаганди за допомогою сатиричних зображень в сучасних умовах є слабо досліджений, тому ця стаття є особливо актуальною та тематика потребує подальших досліджень.

Ключові слова: Карикатура, пропаганда, інформаційно-психологічний вплив, російсько-українська війна, інтернет-мем.

Постановка проблеми. В сучасних умовах світової тенденції до діджиталізації суспільства та підвищення технологічності всіх галузей діяльності суспільства, інформація стала легкодоступною для будь-якого споживача при цьому карикатура та інтернет-меми, які стали швидким інструментом для її засвоєння. На відміну від об'ємних текстів, яких значна кількість споживачів не читатиме, відомості в сатиричному вигляді доносять інформацію і її сенс практично одразу після їх перегляду.

В процесі еволюції карикатура набула значного розвитку, вдосконалились способи та напрямки використання, а її здатність доносити інформацію до споживача максимально швидко та легко, створили з неї прекрасний засіб маніпуляції. Одним із напрямків використання політичної карикатури є використання як засобу інформаційного впливу на населення.

Геополітичні процеси в світі, боротьба народів і держав за вплив на світовій арені та територію, супроводжується необхідністю абсолютної підтримки даної політики народом цієї держави. Нерідко участь у геополітичних процесах вимагає величезних фінансових затрат, тому супроводжується погіршенням рівня життя у державі, як наслідок з'являється необхідність маніпулювати свідомістю народу, шляхом обману та викривлення реальності забезпечувати підтримку певного процесу в умовах соціальної нерівності. Як засіб маніпуляції свідомістю, карикатура використовується багатьма світовими суб'єктами, але вищезазначені процеси більш притаманні державам з тоталітарним правлінням, таким як російська федерація, КНДР, тощо, та набули там величезного розвитку.

Російська федерація, яка витрачає колосальні кошти на інформаційно-психологічний вплив на

власне населення та мешканців інших держав активно використовує такі способи донесення відомостей, та займає лідируюче місце у сфері інформаційної боротьби у світі. В умовах російсько-української війни, зазначене вище є великою проблемою та загрозою для національної безпеки України та інших держав.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Карикатуру та її можливості у свої роботах досліджували наступні вітчизняні науковці: Л. Питльована, В. Андрусишин, Є. Проценко, П. Мороз, Р. Куцик, Д. Назаренко, О. Сухомлин, А. Федоров, О. Сніговська, О. Сидоренко, М. Грищенко, А. Власюк та інші. Найбільший інтерес для нас становлять роботи першої авторки із зазначених науковців, оскільки вона більшості своїх публікацій акцентує увагу на карикатурі саме як на засобі інформаційно-психологічного впливу. Щоправда дана авторка надає перевагу дослідженню Першої світової війни, та застосуванню карикатури у ній. Водночас, окремі її праці розкривають цей вид донесення відомостей як засіб інформаційно-психологічного впливу у теперішній час. Всі інші вищезгадані автори не зосереджують свою увагу на карикатурі як засобі пропаганди.

Постановка завдання. Метою статті є огляд матеріалів з ціллю удосконалення уявлень про використання карикатури як засобу інформаційно-психологічного впливу і, зокрема, як елементу висміювання або підкреслення особливостей в умовах військового протистояння, у тому числі російсько-української війни.

Виклад основного матеріалу. Карикатура зародилась ще за часів Стародавнього Єгипту. Тодішні полководці в оточенні своїх воїнів глузу-

вали над ворогами, сміючись над їхніми слабкостями, жартуючи над їхніми вадами і даючи їм прізвисько відповідно цього. Крім цього, вони робили відповідні гротескні малюнки на скелях, а також прикрашали фасади будівель карикатурно зображаючи ворогів [1, с. 2].

З того часу мистецтво карикатури набуло значного розвитку та активно використовується в різних сферах діяльності, в тому числі в політичних та військових цілях.

Сучасна російська карикатура, перш за все, має на меті підкреслити світову гегемонію російської федерації, така карикатура більш спрямована на “сліпе” населення власної країни, яке твердо переконане у величчї своєї держави, яка на сьогоднішній день втрачена. Також автори намагаються наслідувати кремлівський наратив щодо непереможності та могутності російського солдата. Зауважимо, що багато карикатур виконуються в стилі їхнього символічного звіра-ведмедя. На рисунку 1, (зліва), ми можемо спостерігати ведмедя з прапором російської федерації на рукаві, який тримає в руках каску з надписом “NATO”, під якою ховаються собаки з прапорами країн Балтії – Латвії, Литви та Естонії та говорить: “КУ-КУ! А ОСЬ І Я ... (КУ-КУ! А ВОТ И Я ...)”, метою даної ілюстрації є показати величчї російської федерації над Північно-Атлантичним Альянсом, який не спроможний захистити своїх членів. Ймовірно, автор карикатури хотів показати страх цих країн, які ще нещодавно входили до складу колишнього СРСР, адже під ногами у них калюжа. При цьому сам ведмідь має дружельюбний вираз обличчя.

На рисунку 1, (справа), ми бачимо іншого ведмедя який одягнений у шапку-вушанку та

Рис. 1. Варіант карикатури, що розкриває тему гегемонії російської федерації [2], [3]

має жахаючу звірячу морду. Правою рукою він замахується балалайкою, а пальцем лівої показує образливий нецензурний жест. Знизу рисунка ми бачимо надпис “росіяни не здаються (русские не сдаются)”. Метою даної роботи є показати велич російського солдата, який виконає завдання будь-якою ціною та ніколи не здається в полон.

Сьогодні, як і в роки Холодної війни російська інформаційно-пропагандистська машина продовжує виховувати у свого населення ненависть та необхідність боротьби з Сполученими Штатами Америки та зокрема з капіталізмом, що відображається у багатьох роботах карикатуристів. Основним наративом в даних роботах є зображення американців як таких, які намагаються порушити світовий порядок розпалюючи боротьбу та ворожнечу по всьому світу, зокрема і в Україні. З огляду на вищезазначене, російський народ програмується на підтримку боротьби проти України та проти її громадян. На рисунку 2, (ліворуч) зображено триголового змія, колір якого відповідає кольору прапора США, на кожній із голів ми бачимо “ляльок-спікерів, на землі розкидані листівки з написами “Вставай Україна”, “Вставай Єгипет”, “Вставай Сирия”, “Вставай Ливия”” та аудиторію, яка слухає промову. Метою даної карикатури є зобразити Америку у ролі розпалювачки конфліктів по всьому світу та що спричиняє порушення світового порядку. На рисунку 2, (праворуч) зображено чоловіка, одягненого в колір прапора Сполучених Штатів Америки, який ходить від дверей до дверей, що символізують країни в яких нещодавно відбулись або тривають військові конфлікти. Після його виходу з дверей видніється вогонь, дим та кров, причому з дверей з надписом

Україне, куди на даний момент хоче зайти чоловік виглядає ведмідь, який на думку автора символізує російську федерацію. Ідеєю цієї ілюстрації є зобразити Сполучені Штати Америки у ролі тих хто створює військові конфлікти та приносить біду по всьому світу, а російську федерацію як заступницю, яка намагається вберегти Україну від негативного впливу США.

Вищезазначені роботи російських карикатуристів спрямовані на свідомість не лише населення російської федерації, але й на громадян України та третіх держав з метою дискредитації українського політичного керівництва та очільників держав “вільного світу”.

Враховуючи те, що Україна тривалий час була у складі Радянського Союзу, (наступником якого себе вважає російська федерація), та враховуючи глибоку експансію останньої у всі галузі української діяльності (в тому числі і інформаційної), у неї збереглися значні можливості щодо поширення інформації та пропаганди серед українського населення. В ході російсько-української війни кремлівська пропаганда російської федерації намагається дескридетувати українського воїна у свідомості нашого народу, зображуючи його як слабку людину без будь-яких цінностей, які мають бути притаманні справжньому військовослужбовцю. Одночасно росія намагається зобразити знецінення українським керівництвом своїх солдат, зобразити їх так званим “гарматним м’ясом”.

На рисунку 3, (ліворуч) зображено російського військовослужбовця з автоматом в руках який присів на коліно перед каляскою та прапор рф, як знак приналежності. З правої сторони військовий що присів на коліно за каляскою, під ним розта-

Рис. 2. Варіант карикатури, що розкриває тему зображення США як таких, що порушують світовий порядок та розпалюють конфлікти по всьому світу [4], [5]

Рис. 3. Варіант карикатури, що розкриває тему зображення українського солдата без цінностей та якостей притаманних справжньому військовослужбовцю [6], та тему дискредитації українського керівництва, для якого життя солдата нічого не варте [7]

шований прапор України. Метою цієї карикатури є зобразити російського воїна як захисника, в цьому випадку дітей, а українського воїна як такого, що прикривається немовлятами, що безумовно дискредитує отаннього. На рисунку 3, (праворуч) намальовано три військовослужбовця з автоматами в руках, які вишикувані в одну шеренгу. Перед ними стоїть президент України Володимир Зеленський та вимовляє: “На двухсотый і трьохсотый розрахуйсь”. Метою даної ілюстрації є показати українського воїна в очах керівництва держави як “м’ясо”, життя якого нічого не варте і що їх відправляють на вірну смерть.

В цих умовах держава, яка змушена захищатись від російських територіальних апетитів, веде свою інформаційну боротьбу, вона по-перше повинна розвінчувати цю брехню та маніпуляції

кремля. Другим завданням є донесення справжнього стану справ до народу російської федерації, який глибоко переконаний в своїй непереможності та величності. Третій напрямок інформаційного протистояння з української сторони спрямований на інші країни світу, підтримка яких життєво необхідна для перемоги на полі бою.

Отже, одним із основних напрямків роботи українських карикатуристів є робота з донесення справжнього негативного образу російського солдата. На рисунку 4, (ліворуч) ми спостерігаємо російського воїна, який стоїть на пральній машині та за спиною якого знаходиться різні речі побутового вжитку та техніка. Метою карикатури є змалювати російського солдата як мародера, який все награване на українській землі везе додому у російську федерацію. На рисунку 4, (праворуч) ми

Рис. 4. Варіанти карикатур, що розкриває тему російського військовослужбовця як мародера, вбивцю та грабжника [8], [9]

спостерігаємо російського військовослужбовця, який, швидше за все повернувся з зони бойових дій додому, до сім'ї та привіз награбовані іграшки, одяг і прикраси з України та дарує їх дітям та дружині. Метою зображення є показати російського воїна, як безпринципного мародера та грабіжника.

Основною рушійною силою на полі бою є офіцери та солдати, тому, ще однією важливою умовою інформаційної боротьби є висвітлення втрат противника. Кожна зі сторін намагається статистику щодо загиблих та поранених зробити максимально корисною для себе та ганебною для ворога. З повідомлень речника Сил Оборони України станом на жовтень 2024 року це близько 630000 осіб живої сили, 8653 танків, 17000 бойових броньованих машин, 18000 артилерійських систем, 700 літаків та гелікоптерів [10]. Офіційний кремль воліє на розголошувати та мінімізувати ці цифри, більше того, робить все щоб їх приховати. Для прикладу, навіть доходило до того, що в регіонах де втрати є особливо великими втсановлювали періодичність видачі тіл з моргу, щоб не створювати негативну картину перед населенням [11].

Посилюють цю тему так звані м'ясні штурми з російської сторони, та загороджувальні загони з так званих "кадирівців" [12]. На рисунку 5, (ліворуч) зображений президент російської федерації володимир путін який їде на комбайні та збирає військовослужбовців власної держави як врожай, перероблюючи їх на домовини. Метою цієї карикатури є показати те, що військовослужбовців рф відправляють на вірну смерть для участі в м'ясних штурмах, що це дорога в один кінець, оскільки за спиною загороджувальні загони з "кадирівців".

Українські карикатуристи також активно використовують тему втрат. На рисунку 5, (праворуч) ми бачимо російських солдатів, які гинуть один за одним на українській землі і руку, що їм в кишеню насипає насіння соняшнику. А після загибелі ці військовослужбовці перетворюються на нові соняшники. Мем про насіння в кишенях російських військовослужбовців, бере свій початок від жінки з окупованого Генічеська. Тоді вона зверталась до російських військовослужбовців та пропонувала їм покласти сім'я від соняшників в кишеню для того, щоб коли вони помруть, вирости соняшники [14]. Метою даної картини є показати, що на українській землі окупантів чекає виключно смерть без альтернатив.

В своїй історії наша держава стикалася з росією (у всіх її проявах), від Московської держави, російської імперії, Радянського союзу до російської федерації тепер. Практично увесь цей час наша Батьківщина певним чином знаходилася якщо не під правлінням так під глобальним впливом рф і вела кровопролитну боротьбу за волю й незалежність та терпіла утиски і насилля з боку останньої. Основний рух за свободу та незалежність України розгорнувся саме в часи перебування України у складі Радянського союзу, саме в пост воєнний період. Дисиденти, шестидесятники і інші люди активно боролися за українську мову, свободу та незалежність, що в свою чергу супроводжувалось активними утисками, вбивствами і іншими заходами з боку радянської влади. В довоєнний період українці пережили три голодомори з боку радянської влади, одразу після війни велике переселення – "Операція Вісла. Таким чином, радянська влада виступає для нас, українців, великим антигером та злочинцем.

Рис. 5. Варіанти карикатур, що розкривають тему російського керівництва, яке не цінє життя солдатів та відправляє їх на безкінечні м'ясні штурми [13], та тему неминучості загибелі загарбників [15]

Зокрема, ці питання залишаються актуальними й сьогодні. Спеціалісти з інформаційно-психологічних спеціальних операцій проводять паралелі у своїх малюнках пропагандистських матеріалів президента російської федерації з радянськими вождями, а саме – Сталіним, який наслідує його імперіалістичні і варварські амбіції. Вони намагаються зобразити Володимира Путіна – президента російської федерації – наступником радянських вождів, а саме – того ж Сталіна, який наслідує його імперіалістичні і варварські амбіції. На рисунку 6, (ліворуч) ми бачимо діючого очільника рф в костюмі ведмедя на якому надпис “USSR” (СРСР). Метою цієї ілюстрації є зобразити, що російська федерація є нічим іншим як радянським союзом, точніше його продовженням а Путін – його вождем, а не президентом демократичної країни. На малюнку 6, (праворуч) змальовано також двох диктаторів, які дивляться один на одного в через дзеркало. Метою даного зображення є показати, що Володимир Путін та Йосиф Сталін мають одне лице з диктаторськими проявами.

Водночас, українські карикатуристи значну увагу приділяють висвітлюванню праведності боротьби нашої держави за свою територію, цілісність. При цьому вони використовують позитивні образи “світла і темряви”. “Давида і Голіафа”. Особливо це закріпилось в українському інформаційному просторі, коли ці алегорії почали використовувати у своїх виступах президент України Володимир Зеленський [18] та начальник Головного управління розвідки Кирило Буданов [19]. На рисунку 7, (ліворуч) ми спостерігаємо велетня з ракетобулавою в руці, одягненого в шапку-вусанку з червоною зіркою на лобі, він символізує російську федерацію. З лівої сторони на ілюстрації зображено

маленького чоловіка, який одягнений у вишиванку, який умовно символізує Україну та який тримає в руці інструмент для метання каміння. Метою цієї картини є прирівняти теперішню боротьбу України з російською федерацією з міфічною боротьбою “Давида і Голіафа”. Тоді малий та слабкий Давид здолав кремезного та сильного Голіафа. На рисунку 7, (праворуч) видно тореодора одягненого у вишиванку та з прапором України в руках замість червоного полотна, який намагається приборкати російського ведмедя. Метою даної картини є показати боротьбу добра та зла, слабого та сильного, при цьому слабкий перемагає.

Зазначемо що в російсько-українській війні, Сполучені штати америки, Великобританія, країни Європейського союзу підтримують Україну та вважають, що російська федерація є загарбником. Ця тема відображається в гротескних малюнках. На рисунку 8, (ліворуч) зображено президента російської федерації володимира путіна, який сидить верхи на монстрі що за формою нагадує територію російської федерації, при цьому це чудовисько намагається з’їсти землі України. На рисунку 8, (праворуч) зображено президента рф, який сидить за обіднім столом і поїдає торт у формі території України. Метою даних робіт є показати російську федерацію та її президента як загарбника.

Ще однією темою карикатур та мемів світової спільноти є даремність повномасштабного вторгнення в Україну, яке призведе до кінця режиму президента російської федерації. Зокрема, у перший же рік повномасштабного вторгнення з’явилися рисунки, у яких можна простежити тверде переконання Заходу в рішучості України захищати себе та слабкості рф. Нижче

Рис. 6. Варіант карикатури, що розкриває тему порівняння російської федерації з СРСР [16], а її президента зі Сталіним [17]

Рис. 7. Варіант карикатури, що розкриває тему порівняння битви російської федерації та України з міфічною битвою «Давида і Голіафа» та битвою добра і зла [20], [21]

Рис. 8. Варіанти карикатур, що розкривають тему зображення російської федерації як загарбників [22], [23]

Рис. 9. Варіанти карикатур, що розкривають тему нападу російської федерації на Україну як великої помилки, яка стане кінцем режиму Путіна [24], [25]

на рисунку 9, (ліворуч) бачимо путіна, який напавши на нашу державу, чинить самогубство. На рисунку 9, (праворуч) зображено російського президента, який вважає себе “на висоті” перебуваючи на купі знищеної військової техніки власної держави.

Широко описується в карикатурах тема, руйнування міфу, що російські збройні сили є другою армією яку ніхто не переможе. На рисунку 10 зображено російських військовослужбовців які стоять біля покажчика з надписом (Ukraine), та які намагаються знайти дорогу назад в росію щоб

Рис. 10. Варіант карикатури, що розкриває тему слабкості та не витривалості російських солдатів та офіцерів з обмеженим інтелектом [26]

втекти з поля бою. Метою даної ілюстрації є показати що російські солдати і офіцери є не професіонали з обмеженим інтелектом.

Висновки. Автором зроблена спроба розкрити основну тематику гумористичних зображень на тему російсько-української війни.

Ними стали:

З російської сторони: неперможність та могутність російської федерації; велич та нездоланність російського солдата; зображення США та їх оюзників як таких, що порушують світовий порядок і розпалюють конфлікти по всьому світу; дискредитація українського солдата в якого відсутні цінності та якості притаманні українському військовослужбовцю; дискредитація українського керівництва, для якого життя солдата нічого не варте та яке посилає їх на убій.

З української сторони: зображення справжньої суті російського солдата, як мародера, вбивці та грабіжника; зображення справжньої суті російського керівництва, для якого життя їхніх військо-

вослужбовців нічого на варте, та які відправляють їх на постійні м'ясні штурми; наголошення про неминучість загибелі загарбників, які прийшли на українську землю; порівняння російської федерації з СРСР а їхнього президента з Йосифом Сталіним; порівняння боротьби росії та України з битвою добра і зла, як “Давида і Голіафа”.

Зі сторони третіх країн: зображення російської федерації як загарбника та необхідності боротьби з ними; зобразити напад росії на Україну як помилку президента російської федерації, яка призведе до закінчення режиму Путіна; зображення російського солдата слабким та не витривалим.

У зв'язку з тим, що ці малюнкові пропагандистські матеріали швидко поширюються в соціальних мережах, є легкими для сприйняття як різними верствами населення так і віковою аудиторією, отже, вони стали дієвим інструментом інформаційно-психологічної боротьби, якому варто присвятити подальші наукові дослідження.

Список літератури:

1. Thomas Wright. A history of caricature & grotesque in Literature and art, London, 1853. С. 2. URL: https://books.google.com.ua/books?id=1nhCJ4ZAUTgC&dq=the+history+of+caricature&lr=&hl=uk&source=gbs_navlinks_s
2. Публікація карикатури. URL: https://dzen.ru/a/Yn5IxARISH3_7mOs
3. Публікація карикатури. URL: <https://papik.pro/izobr/karikaturi/7747-karikatura-russkie-ne-sdajutsja-49-foto.html>
4. Публікація карикатури. URL: <https://www.flickr.com/photos/101700623@N08/13349374063>
5. Публікація карикатури. URL: https://pikabu.ru/story/v_sвете_poslednixh_sobyitij_2022541
6. Публікація карикатури. URL: <https://www.mkchita.ru/social/2022/12/08/vystavka-karikatur-v-podderzhku-svo-otkrylas-na-ploshhadke-tehnikuma-v-chite.html>
7. Публікація карикатури. URL: <https://antifashist.com/item/zelenskij-zarance-kompensiruet-provaly.html>
8. Публікація карикатури. URL: <https://mig.com.ua/ru/v-jenerhodare-okkupanty-voruiut-party-y-matrasy-na-ocheredy-unyazy/>
9. Публікація карикатури. URL: <https://glavcom.ua/ru/think/eta-vojna-lishena-smysla-dlja-tekh-kto-ee-nachal-863862.html>
10. Втрати ворога станом на 12 жовтня 2024 року. URL: <https://glavcom.ua/country/incidents/vtrati-voroha-stanom-na-12-zhovtnja-2024-henshtab-zsu-1025443.html>
11. Не більше двох тіл на день. ЗМІ з'ясували, що в Росії тіла загиблих видають “дозовано” URL: <https://www.ukr.net/news/details/world/95935370.html>
12. Росія перекинула кадрирівців під Харків, стало відомо їхнє завдання. URL: <https://www.unian.ua/war/viyuna-v-ukrajini-rosiya-prignala-kadirovcev-na-harkivshchinu-novini-harkova-12660216.html>
13. Публікація карикатури. URL: https://m.allkharkov.ua/news/pro/novini-odnu-strokou_104.html
14. Покладіть в кишеню насіння, тварюки: мешканка Генічеська знущалася над окупантами, відео. URL: <https://apostrophe.ua/ua/news/society/2022-02-25/polojite-v-karman-semecyki-tvari-jitelnitsa-genicheska-pozdevalas-nad-okkupantami-video/260438>
15. Публікація карикатури. URL: https://lb.ua/blog/taras_kremin/534053_koli_rosiya_porushila_nashi_rubezhi_same.html
16. Публікація карикатури. URL: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1720731-rosiya_yak_i_atlantida_skoro_znikne_1984032.html
17. Публікація карикатури. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/2349746-kanadskij-deputat-porivnav-putina-zi-stalinim.html>
18. Промова Зеленського про битву Давида і Голіафа. URL: <https://news.meta.ua/uk/news/promova-zelenskogo-pro-bitvu-davida-ta-goliafa-frantsiia-podvojit-pidtrimku-ukrajini-ssha-ta-soiuzniki-poliuiut-na-rosiiskikh-2335087/amp/>
19. Буданов: Україна переможе росію, як Давид Голіафа. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3661720-budanov-ukraina-peremoze-rosiu-ak-david-goliafa.html>
20. Публікація карикатури. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/04/29/karykatura-yak-sposib-protydiyiv-informacijnij-vijni-mordoru/>
21. Публікація карикатури. URL: <http://www.golos.com.ua/article/358260>
22. Публікація карикатури. URL: <https://i4p-md.org/en/six-months-since-russia-launched-its-war-of-aggression/>
23. Публікація карикатури. URL: <https://www.quora.com/What-would-the-reaction-be-from-the-international-community-if-Russia-were-to-bomb-a-civilian-airport-in-a-NATO-member-country-as-Russia-has-just-done-in-Ukraine>
24. Публікація карикатури. URL: <http://www.golos.com.ua/article/360576>
25. Публікація карикатури. URL: <https://theweek.com/political-satire/1021309/one-year-after>
26. Публікація карикатури. URL: <https://www.nato.int/docu/review/ru/articles/2014/08/28/fotoreportayo-v-karikaturah-moyoet-vot-chto-proishodit-na-samom-dele/index.html>

Drahan M.I. THE MAIN THEMES OF THE CARTOONS ARE DEDICATED TO THE RUSSO-UKRAINIAN WAR

This article analyzes and describes the main themes of cartoons and internet memes dedicated to the Russo-Ukrainian War. The works of cartoonists from Ukraine, Russia, and other countries aim to depict the events of this war through visual imagery, serving as an accessible means of conveying information. The warring states often resort to distorting information about certain events to gain support from their populations and other entities both domestically and abroad. The information analyzed and described in this article is among

the most frequently encountered in the information space. Graphic images used to convey information were collected from online resources and analyzed based on their content, which carries specific meaning and messaging for the audience. The Russian Federation occupies a leading position globally in the sphere of information-psychological warfare during military conflicts, utilizing internet platforms to spread its propaganda. The demonization of opponents, exaggeration of its capabilities, and distortion of information about its intentions—which are undeniably horrific and unjustifiable—force rival states to seek ways to counter this propaganda. Ukraine and other countries also actively use propaganda through satirical images to counteract the Russian Federation. Based on the results of this study, the author concludes that all states, whether directly or indirectly involved in this war, predominantly use similar themes in their information-psychological warfare. These themes profoundly and fundamentally impact human consciousness and yield the most desired results. All these themes are described in detail in this article. The use of propaganda through satirical images in modern conditions is an underexplored area. Therefore, this article is particularly relevant, and its subject matter requires further research.

Key words: *Caricature, propaganda, informational and psychological influence, russian-ukrainian war, internet meme.*